

Riedsútstel

Ried	: 19 november 2020
Agindapunt	: 3
Status	: OPINIËREND
Program	: Programmanummer uit de begroting
Portefúljehâlder	: dhr. A. Bouwman
Amtner	: Freek Apperloo
Taheakke	: Bijlage 1 - Duurzaamheidsagenda conceptrapport Bijlage 2 - Transitievisie warmte conceptrapport Bijlage 3 - Vraag- en antwoordlijst Bijlage 4 - Infographic warmtetransitie Bijlage 5 - Infographic duurzaamheidsagenda Bijlage 6 – RKC-rapport Raad weten met energie
Presintaasje Iepen Poadium	: Ja (op 10-09-2020 / 06-10-2020)
Saaknûmer	: Z2020-08680 / S2020-21570

Underwerp

Duurzaamheidsagenda, Transitievisie Warmte en RKC-rapport Energietransitie

Koarte ynhâld

Duurzaamheidsagenda en warmtevisie

De concept duurzaamheidsagenda, met daarbij de concept transitievisie warmte (warmtevisie) als onderdeel van deze duurzaamheidsagenda, wordt ten behoeve van een opiniërende behandeling aangeboden aan de raad. De raad kan hiermee het college richting geven voor de verdere behandeling.

Rekenkamerrapport "Raad weten met energie"

De rekenkamercommissies van Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen hebben het onderzoeksrapport over "Raad weten met energie" aangeboden. Het is nu aan de raad om dit rapport opiniërend te bespreken. Op deze manier kan de raad eerst haar eigen positie over dit onderwerp bepalen en het college richting geven over de verdere behandeling.

De duurzaamheidsagenda en het rekenkameronderzoek hebben allebei betrekking op het onderwerp energietransitie. Gezien deze inhoudelijke verbintenis worden de stukken in éénzelfde agendapunt behandeld. De duurzaamheidsagenda gaat, naast het onderwerp energietransitie, ook over andere thema's.

Foech fan de ried / kolleezje

Voor de raad is het mogelijk om het college richting te geven voor gewenste aanpassingen in de duurzaamheidsagenda en warmtevisie. De besluitvormende raadsbehandeling van de duurzaamheidsagenda en warmtevisie staat gepland in januari 2021.

Na aanbieding van het onderzoeksrapport "Raad weten met energie" wordt het rapport op grond van artikel 10 van de Verordening op de rekenkamercommissie zo snel mogelijk in een opiniërende raadsvergadering besproken.

Vervolgens geeft het college van burgemeester en wethouders na deze opiniërende behandeling, aan de raad een reactie op de conclusies en aanbevelingen van het onderzoeksrapport en doet voorstellen tot uitvoering van de aanbevelingen. Daarbij wordt tevens aangegeven hoe die uitvoering zal worden geborgd. De raad zal uiteindelijk besluiten nemen naar aanleiding van de conclusies en aanbevelingen van het onderzoeksrapport met inachtneming van de voorstellen van het college van burgemeester en wethouders. Beoogd wordt om bovengenoemde reactie van het college, evenals voorstellen om uitvoering te geven aan de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport, te integreren in de besluitvormende raadsbehandeling van de duurzaamheidsagenda en warmtevisie.

Taljochting

Op 17 april 2019 heeft de raad de startnotitie duurzaamheidsagenda vastgesteld. Op basis van deze startnotitie is in samenwerking met de gemeente Achtkarspelen, een concept duurzaamheidsagenda en een concept warmtevisie opgesteld. Met de duurzaamheidsagenda wordt invulling gegeven aan de duurzaamheidsambities. Daarnaast vloeit uit het Klimaatakkoord voort dat iedere gemeente uiterlijk in 2021 een warmtevisie vastgesteld dient te hebben. Op 10 september 2020 (Iepen Poadium) en 17 september 2020 (informerend) zijn de concept duurzaamheidsagenda en concept warmtevisie reeds in raadsbijeenkomsten behandeld. Het rekenkamerrapport "Raad weten met energie" is in het Iepen Poadium van 6 oktober 2020 aan de raad gepresenteerd.

Achtkarspelen kent aangaande de duurzaamheidsagenda en warmtevisie een enigszins vergelijkbaar besluitvormingsproces. Gezien de samenwerking, efficiency in de uitvoering en het uitgangspunt "samen tenzij", is onderlinge afstemming tussen beide gemeenteraden wenselijk.

Het is bij deze opiniërende behandeling aan de raad zelf om te bepalen hoe en waarover men opmerkingen wil maken. Om enigszins structuur te brengen in de discussie wordt voorgesteld om onderstaande indeling te hanteren en in ieder geval de onderstaande vragen te behandelen.

Op welke wijze wenst u invulling te geven aan de conclusies en aanbevelingen uit het Rekenkamer-rapport?

De conclusies leest u in hoofdstuk 4 van het onderzoeksrapport. De aanbevelingen zijn opgenomen in hoofdstuk 5. Het betreft de volgende aanbevelingen:

1. Wees realistisch
2. Geef het goede voorbeeld
3. Praat mee als raad
4. Volg de ontwikkelingen met concrete doelen en indicatoren
5. Blijf verbonden met de mienskip
6. Benut uw rol in de fysieke leefomgeving
7. Verken de toekomst
8. Breng uw belangen voor het voetlicht: investeer in invloed door samenwerking

Deze aanbevelingen zullen uiteindelijk, met daarbij een reactie van het college, besluitvormend aan de raad worden voorgelegd.

Hoe ziet u het begrip energieneutraal?

1. Definitie energieneutraal

In het Iepen Poadium en de informerende raadsbehandeling is onder andere het begrip "energieneutraal" als onderdeel van gemeentelijke ambities besproken. Hierbij zijn vragen gesteld over de breedte van de definitie. U wordt derhalve gevraagd aan te geven hoe u om wilt gaan met het begrip energieneutraal. In de duurzaamheidsagenda wordt de volgende definitie gehanteerd:

"Een situatie waarbij over een jaar gemeten het energiegebruik van een gebouw object (of wijk-buurt-dorp-kunstwerk e.d.) ten hoogste nul is: er wordt niet meer energie uit het gas- en elektriciteitsnet betrokken dan er vanuit duurzame bronnen aan wordt toegeleverd. Het gaat dus om het gebruik van duurzame energie. Voor het gebied van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel wordt de volgende afbakening van deze definitie gehanteerd:

- Een fossiel energieverbruik van ten hoogste nul omdat er niet méér energie uit het openbare net wordt gebruikt, dan de duurzame energie die wordt opgewekt uit duurzame bronnen*
- De duurzame opwek vindt plaats binnen de gemeentegrenzen*
- Over een jaar gemeten"*

Houdt u vast aan energieneutraal in 2040?

1. Ambitie energieneutraal 2040

In het coalitieakkoord 2018-2022 en de startnotitie duurzaamheidsagenda is opgenomen dat Tytsjerksteradiel in 2040 energieneutraal wil zijn. Door de raad is deze ambitie vastgesteld in de startnotitie duurzaamheidsagenda. In het rekenkameronderzoek wordt een kritische kanttekening geplaatst bij deze ambitie. U wordt gevraagd om aan te geven hoe u, op basis van de huidige inzichten, om wilt gaan met de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn.

Kunt u zich vinden in de concept beleidskaders "zonnelader" en "zonnepanelen versus bomen"?

1. Zonneladder

Om toekomstige aanvragen voor zonneparken te kunnen beoordelen, is een concept Zonneladder opgesteld. Beoogd wordt om verzoeken van initiatiefnemers om zonnepanelen te plaatsen, te beoordelen aan de hand van dit document. Met dit beleidsdocument willen we de balans zoeken tussen enerzijds het landschap en anderzijds de mogelijkheid die zonne-energie biedt in de energietransitie. De zonneladder treft u aan in bijlage 2 van de concept duurzaamheidsagenda.

2. Zonnepanelen versus bomen

Zonnepanelen die deels in de schaduw liggen leveren minder elektriciteit op. Schaduwwal van bomen kan dus conflicteren met het belang om duurzame energie op te wekken. Hoe beoogd wordt om hiermee om te gaan is uitgewerkt in het concept beleidskader "zonnepanelen versus bomen" (bijlage 3 van de duurzaamheidsagenda). Inzet daarbij is om geen gemeentelijke bomen te kappen of te snoeien ten behoeve van zonnepanelen. Bij bomen van particulieren of andere overheden is sprake van toetsing van kapaanvragen aan de weigeringsgronden zoals die in de betreffende gemeentelijke APV staan. Bij uitbreidingsplannen wordt bij de inrichting van de openbare ruimte zoveel mogelijk rekening gehouden met zonnepanelen.

Hoe wenst u in financiële zin om te gaan met de uitdagingen zoals omschreven in de duurzaamheidsagenda?

1. Financiën (overkoepelend)

In het Iepen Poadium en de informerende raadsbehandeling aangaande de duurzaamheidsagenda is de behoefte aan verheldering op financieel vlak naar voren gekomen. Onderstaand zijn de financiën voor Tytsjerksteradiel uiteengezet.

Bij het opstellen van de concept duurzaamheidsagenda zijn voor de komende jaren tot 2024, de benodigde middelen en formatie inzichtelijk gemaakt. Gelet op recente ontwikkelingen, de coronacrisis en de bezuinigingsopgave, wordt op financieel vlak reeds een behoudende inzet voorgesteld. Zo wordt bijvoorbeeld voor de warmtetransitie een incidentele inzet voor de jaren 2021 en 2022 voorgesteld, echter zou gezien de omvang van de opgave een structurele inzet wenselijk zijn.

Bovengenoemde ontwikkelingen noodzaken mogelijk ook tot het maken van andere keuzes op bepaalde thema's waar middelen en formatie worden gevraagd. Het is aan de raad om richting te geven over de gewenste mate van inzet.

Een uitgebreid overzicht van projecten en financiën is opgenomen in paragraaf 8.4 van de duurzaamheidsagenda. Op hoofdlijnen wordt het volgende voorgesteld:

- Duurzaamheidsagenda; vanuit bestaande formatie en budgetten.
- Warmtetransitie (aardgasvrije buurten en dorpen); rijksbijdrage taakstellend. Vanaf 2023 afhankelijk van eventuele nieuwe rijksbijdragen, subsidies en/of fondsen.
- Voor drie onderdelen aanvullende middelen:
 - o Energieloket (toelichting in bijlage 10 Duurzaamheidsagenda);
 - o Biodiversiteit (toelichting in bijlage 9 Duurzaamheidsagenda);
 - o Energiecoördinatie gemeentelijk vastgoed (toelichting in bijlage 11 Duurzaamheidsagenda).

Dit leidt voor gemeente Tytsjerksteradiel tot het volgende overzicht:

Nr	Project	2021	2022	2023	2024
1.2	Aardgasvrije buurten en dorpen (warmtetransitie)	€ 106.000	€ 106.000	PM	PM
1.3	Brede aanpak voor energiebesparing (o.a. energieloket)	€ 44.500	€ 63.000	€ 63.000	€ 63.000
1.7	Stimuleren verduurzaming bedrijven	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
1.9	Onderzoek benutting biomassa		€ 5.000		
3.1	Bevorderen biodiversiteit / Steenbreek	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
6.1	Bewustwording en kwartaal van de duurzaamheid		€ 750	€ 750	€ 750
6.4	Monitoring en besparing energieverbruik gemeentelijk vastgoed	€ 32.500	€ 32.500	€ 32.500	€ 32.500
6.8	Monitoring programma duurzaamheid	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
totaal benodigd		€ 273.000	€ 297.250	€ 186.250	€ 186.250

Dekking vanuit bestaand budget:

Duurzaamheid (werkbudget)	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Klimaatmiddelen warmtetransitie	€ 106.000	€ 106.000	PM	PM
totaal bestaande middelen	€ 166.000	€ 166.000	€ 60.000	€ 60.000

Toelichting dekking vanuit bestaand budget

Het weergegeven werkbudget op duurzaamheid betreft bestaande middelen zonder verplichtingen. Met dit budget wordt beoogd in te kunnen spelen op (en ter ondersteuning van) nieuwe ontwikkelingen (hiervoor is geen post opgenomen in de duurzaamheidsagenda). Dit budget is derhalve (gedeeltelijk) vrij te maken ten behoeve van de duurzaamheidsagenda.

Specifiek voor de warmtetransitie (aardgasvrije buurten en dorpen) wordt voor de jaren 2021 en 2022 aanspraak gemaakt op middelen die hiertoe vanuit het Rijk zijn uitgekeerd (decembercircularie 2019, in totaal ruim € 212.000. Het uitvoering geven aan de warmtetransitie zal vanaf 2023 afhankelijk zijn van nieuwe rijksuitkeringen. De rijksbijdrage is voor de warmtetransitie taakstellend.

Aanvullende dekking op drie onderdelen

Op drie onderdelen is momenteel geen dekking en wordt extra budget gevraagd. Deze onderdelen zijn in groen weergegeven in bovenstaande tabel.

Het gaat hierbij om continuering van de dienstverlening vanuit het energieloket (1.3), de kosten om invulling te kunnen geven aan biodiversiteit en operatie Steenbreek (3.1) en om te voldoen aan verplichtingen ten aanzien van het beheer van gemeentelijk vastgoed (6.4). Het totaal aan benodigd nieuw budget voor deze aspecten bedraagt structureel € 175.500. Onderstaand is een beknopt overzicht van de opbouw van deze bedragen opgenomen.

2. Energieloket, brede aanpak voor energiebesparing

Van gemeenten wordt verlangd om een energieloket te hebben. Om de dienstverlening van het Energieloket structureel te kunnen continueren en om daarmee invulling te kunnen geven aan de brede aanpak voor energiebesparing is het noodzakelijk om de dienstverlening van het Energieloket grotendeels in haar huidige omvang voort te zetten. Structureel is hiervoor 1,14 fte per gemeente noodzakelijk. Hiermee wordt ook voldaan aan de vereiste om als gemeente in een energieloket te voorzien. Voor 0,33 fte is reeds structurele dekking. Voor de resterende 0,81 fte is een aanvullende dekking van €63.000 nodig.

Incidenteel is er voor 0,25 fte vanuit de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE) € 18.500,- dekking. Deze regeling houdt 31 maart 2021 op te bestaan.

3. Biodiversiteit en operatie Steenbreek

In de duurzaamheidsagenda is inzichtelijk gemaakt wat nodig is om als gemeente invulling te geven aan het verbeteren van de biodiversiteit en operatie Steenbreek. Aan de raad is toegezegd om de mogelijkheid om aan te sluiten bij operatie Steenbreek nader te onderzoeken. In bijlage 9 van de duurzaamheidsagenda is de benodigde formatie en het budget ten behoeve van het verbeteren van de biodiversiteit en operatie Steenbreek nader toegelicht. Hierin zijn tevens een tweetal kostenvarianten opgenomen. De kosten voor het lidmaatschap aan Steenbreek is vastgelegd in het vGRP die onlangs in de raad is vastgesteld. Om optimaal uitvoering te kunnen geven aan biodiversiteit is structureel formatie van 1 Fte (€ 65.000) benodigd en een werkbudget van jaarlijks € 15.000. Dit werkbudget is alleen zinvol wanneer ook formatie wordt toegekend. Het werkbudget voor biodiversiteit en operatie Steenbreek kan mogelijk gedekt worden vanuit het werkbudget op duurzaamheid.

4. Verplichting beheer gemeentelijk vastgoed

Inzichtelijk is gemaakt wat nodig is om structureel te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen inzake werkzaamheden ten aanzien van het beheer van gemeentelijk vastgoed. Hiervoor is structureel formatie van 0,5 Fte (€ 32.500,00) per gemeente benodigd. Hiermee wordt eveneens uitvoering gegeven aan de motie om energieverbruiken van de gemeente inzichtelijk te maken en te publiceren.

Burgum, 27 oktober 2020

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel
secretaris burgemeester

mw. H.M. van Gils

dhr. drs. L.J. Gebben